

JOHDANTO

ALUSTAVA LAUSUNTO

Kun olin neljätoistavuotias, ilmestyin paikallislehden toimitukseen kädessäni juttu, jonka olin kirjoittanut luonnon saastuttamisesta ja ilmastonmuutoksesta. Toimituksessa sanottiin, että olin oikein mukava pikku tyttö enkä ollenkaan huono kirjoittamaan, mutta enkö mieluummin kirjoittaisi vaikka eläintarhasta? Juttuani kotikaupunkini katastrofaalisesta saastuttamisesta ei julkaistu. Eipä tietenkään.

Paljon on tapahtunut elämässäni sen jälkeen, mukaan lukien pidätykseni ja ne kaksi vuotta, jotka vietin vankilassa, mutta itse asiassa mikään ei ole todella muuttunut. Kysyn edelleen epämiellyttäviä kysymyksiä. Siellä, täällä, kaikkialla.

Nuo kysymykset, vaikka eivät aina saakaan vastausta seurakseen, ovat aina johtaneet minut toimimaan. Minusta tuntuu kuin olisin ollut aktivisti koko ikäni. Varhaisimmat aktioni olivat pelkkiä nuorten tempauksia, joita esitimme ystäväieni kanssa. Aloimme saada julkisuutta ja osallistuimme poliittisiin protesteihin jo kauan sitten, vuonna 2007, kun olimme kaikki vielä naurettavia seitsemäntoista- ja kahdeksantoistavuotiaita. Pussy Riot perustettiin lokakuussa 2011, mutta sitä edelsivät viisi vuotta, jotka olivat täpötäynnä muodollista ja kattavaa tutkimusta aktivismista. Viisi vuotta kouluttautumista

siihen, kuinka paeta kytiltä, tehdä taidetta ilman rahaa, hypätä aidan ylitse ja sekoittaa molotovin cocktaileja.

(!)

Synnyin muutamaa päivää ennen Berliinin muurin kaatumista. Tuohon aikaan vallitsi ajatus, että sosialismi-kapitalismi-vastakainasettelun tuhouduttua eläisimme kaikki rauhan maailmassa. Hmm. Tosiasiassa olemme saaneet kokea järkyttävän jyrkän nousun epätasa-arvon lisääntymisessä, oligarkkien maailmanlaajuisessa valtaan astumisessa ja julkisen koulutuksen ja terveydenhuollon uhkien määrässä sekä mahdollisesti tappavan ympäristökriisin. Ja kaiken tuon synnä on radikaali epäluottamus valtavirran politiikkaa kohtaan.

Kun Trump voitti presidentinvaalit, ihmiset olivat syvästi järkytetyneitä. **8. marraskuuta 2016 lensi taivaan tuuliin yhteiskunnallinen sopimus, paradigma, jonka mukaan voi elää mukavasti liikaamatta käsiään politiikkaan.** Usko, että tuo yksi ainoa ääni aina neljän vuoden välein (tai ei ääntä lainkaan; olethan kaiken politiikan *yläpuolella*) riittää suojaamaan vapautesi. Tuo usko revittiin riekaleiksi. Usko siihen, että instituutiot ovat olemassa meidän suojelemiseksemme ja meistä huolehtiakseen, ja että meidän ei tarvitse huolehtia *näiden instituutioiden suojelemisesta* korruption, lobbarien, monopolien sekä yritysten ja hallituksen hallussa olevien henkilökohtaisten tietojemme hallinnan syövyttävältä vaikutukselta. Ulkoistimme poliittisen kamppailun samalla tavalla kuin ulkoistimme matalapalkkaisen työn ja sotimisenkin.

Nykyjärjestelmät ovat epäonnistuneet vastaamaan kansalaisille, ja ihmiset alkavat hiljalleen katsella valtavirtapolitiikan kirjon

ulkopuolelle. Oikeistolaiset, kansallismieliset, opportunistiset, korruptoituneet, kyyniset poliittiset pelurit käyttävät tätä tyytymättömyyttä nyt hyväkseen. Samat tahot, jotka auttoivat luomaan tämän kaiken ja pitämään sitä pystyssä, tarjoavatkin nyt pelastusta. Se on heidän peliään. Samaa strategiaa kuin varojen vieminen ohjelmilta tai säätäviltä elimiltä, joista he haluavat päästä eroon, ja sitten varojen puutteesta johtuvan tehottomuuden esittelemine perusteena sille, että ne kannattaa haudata.

Jos kansallismielinen aggressiivisuus, rajojen sulkeminen tai minikäänlainen ekseptionalismi ylipäättään olisivat todella suorittaneet tehtävänsä yhteiskunnassa, Pohjois-Korea olisi maailman kukoistavin valtio. Ne eivät ole koskaan aidosti toimineet, mutta me uskomme niihin siitä huolimatta. Juuri siksi me saimme Trumpin, Brexitin, Le Penin, Orbánin ja niin edelleen. Myös Venäjällä presidentti Putin pelaa tätä samaa peliä: hän käyttää hyväkseen venäläisten raivoa, tuskaa ja köyhtymistä, joka syntyi 1990-luvun sokkitalouden ja machiavellistisen yksityistämisen ja sääntelyn purkamisen seurauksena.

(!)

En ehkä ole presidentti enkä kongressiedustaja. Minulla ei ole paljon rahaa tai valtaa. Siitä huolimatta käytän ääntäni ja totean nöyriä mielin, että kun katson taaksepäin 1900-lukua, näen kansallismielisyyden ja ekseptionalismin todella pelottavina ilmiöinä.

Nyt enemmän kuin koskaan meidän on otettava valta takaisin itsellemme poliitikoilta, oligarkeilta ja oman etunsa tavoittelijoilta, jotka ovat panneet meidät tähän tilanteeseen. On jo korkea aika, että lakkaamme käyttäytymästä kuin *muka* olisimme katoava laji maan päällä. On aika epäillä itseään, ja on aika toimia. **Joskus pi-**

tää vain tehdä enemmän ja puhua vähemmän, kuten silloin kun todistaa oikeistolaisen populismin, aggression, kiihköilyn, naisvihan tai rasismin dramaattista nousua.

En nussi niiden kanssa, jotka luovuttavat helpolla. Tulevaisuus ei ole koskaan luvannut kirkkautta eikä edistysellisyttä tai mitään sellaista. Asiat saattavat mennä huonompaan suuntaan. Kotimaassani ne ovat menneet huonompaan suuntaan aina vuodesta 2012 lähtien, vuodesta, jolloin Pussy Riot suljettiin telkien taakse ja Putinista tuli presidentti kolmatta kertaa. Ei epäilystäkään, että Pussy Riot oli hyvin onnekas, kun meitä ei hylätty ja unohdettu, vaikka meidät hiljennettiin vankilan seinien sisäpuolelle. Joka ainoa kuulustelija, joka meille puhui pidätyksemme jälkeen, suositeli, että a) annamme periksi, b) pidämme turpamme kiinni ja c) tunnustamme rakastavamme Vladimir Putinia. ”Kukaan ei välitä siitä, mitä teille tapahtuu; tulette kuolemaan tänne vankilaan eivätkä he edes kuule siitä. Älkää nyt olko hölmöjä – sanokaa, että rakastatte Putinia.” Siitä huolimatta me intimme kivenkovaan, että emme rakasta häntä. Ja monet tukivat meitä jääräpäisyydessämme.

Tunnen usein syyllisyyttä siitä tuen määrystä, jota ihmiset antoivat Pussy Riotille. *Me saimme sitä liikaa.* Maassamme on useita poliittisia vankeja, ja valitettavasti tilanne vain pahenee entisestään koko ajan. Heidän tapauksensa eivät kerää sitä huomiota, jonka ne varmasti ansaitsisivat. Valitettavasti poliittisten aktivistien vankilatuomiot nähdään arkipäiväisinä kansan mielessä. **Kun painajainen toteutuu joka päivä, ihmiset lakkaavat reagoimasta siihen.** Apatia ja välinpitämättömyys voittavat.

Vastoinkäymiset ja epäonnistumiset eivät ole minulle tarpeeksi hyvä syy lopettaa aktivismissämme. Kyllä, yhteiskunnalliset ja poliittiset liikahdukset eivät toimi suoraviivaisesti. Joskus on tehtävä

vuosikausia töitä saadakseen edes pikkuruisia tuloksia. Toisinaan käy päinvastoin, ja vuoret kääntyvät nurinniskoin sekunnissa. Sitä ei voi koskaan tietää. Minä yritän mieluummin saavuttaa edistykseksiä muutoksia nöyränä mutta sinnikkäästi.

ME OLEMME SUURVALTOJA

Yhdysvalloissa puhutaan paljon Venäjästä nykypäivänä. Siitä huolimatta monikaan ei tiedä, miltä Venäjä oikeasti näyttää, ja miltä se tuntuu. Mitä eroa on vaarallisen kauniilla maalla, joka on täynnä tajunnanräjäyttäviä, luovia ja asialleen omistautuneita ihmisiä, ja sen kleptokraattisella hallituksella? Monet miettivät, millaista se on – elää naisia vihaavan, autoritaarisen miehen, jolla on käsissään lähes täydellinen valta, herruuden alaisuudessa. Voin tarjota teille pienen välähdyksen siitä maailmasta.

Venäläis-amerikkalainen suhde on melkoinen viritys. Kummallisen näennäismasokistisen piirteen ansiosta nautin matkasta, jota teen näiden kahden maailmanvallan varjoissa. Olemassaoloni tuikkii jossakin näiden jättimäisten imperialististen koneistojen välissä.

Vaeltelen ympäriinsä ja tarkastelen vallan ja suurvallan luonnetta. Minä ja ystäväni, sääntöjen kanssarikkojat, me rakennamme maailmanlaajuista samanmielisten ihmisten verkostoa. Ymmärrän paremmin venäläistä politiikkaa katsomalla amerikkalaiseen tai ranskalaiseen tai kiinalaiseen peiliin. En välitä valtioiden rajoista (vaikka valtioiden rajat kyllä välittävät minusta). Tiedän, että enemmän toisista ihmisistä kuin rahasta tai statuksesta välittävien ihmisten monikansallisessa, laajassa, kansainvälisessä yhteenliittymässä on voimaa. Rohkean yhteisön, joka kertoo totuuden, ja valtaa henkilökohtaiseksi hyödykseen väärinkäyttävien välillä vallitsee ikuinen vastustusmieli.

Lempitemppuni on kääntää heikkouteni edukseni. En ole hyvin koulutettu enkä hyvin kesytetty. **Mutta minulla on nälkää.** Ja kuulun niiden miljoonien ja taas miljoonien joukkoon kaikkialla maailmassa, jotka hakevat ratkaisuja valtavirtapolitiikan ulkopuolelta.

Olemme enemmän kuin pelkkiä televisiota ja yhteistä epäluottamusta pelkääviä ja niiden toisistamme erottamia atomeja, jotka piilottelevat talojemme ja Phonejemme soluissa ja purkavat vihan-
sa ja halveksuntansa itseensä ja muihin ihmisiin. Emme halua elää maailmassa, jossa kaikki on myytävänä eikä mikään ole tarkoitettu yhteiseksi hyväksi. Halveksomme kyynistä lähestymistapaa ja olemme valmiina taisteluun. Ja lisäksi emme pelkästään vastusta, vaan myös toimimme. Elämme arvojemme mukaisesti juuri tällä hetkellä.

(!)

Kun yritän löytää sanoja puhuakseni kokonaisvaltaisemmasta lähestymistavasta maailmanpolitiikkaan, kun kehotan ajattelemaan koko planeetan tulevaisuutta ennemmin kuin kansakuntien kunnianhimoa tai hyvinvointia, monien mielestä alan väistämättä kuulostaa naiivilta ja utopistiselta. Jonkin aikaa luulin, että se johtui heikoista henkilökohtaisista viestintätaitoistani, ja ehkä se olikin osa syytä. Toisaalta näen tämän sanojen puutteen oireena jostakin suuremmasta. **Emme ole koskaan kehittäneet kieltä keskustellaksemme maapallon hyvinvoinnista kokonaisena järjestelmänä.** Identifioimme ihmiset sen mukaisesti, mistä he ovat kotoisin, mutta emme koskaan opettele puhumaan ihmisistä osana suurempaa ihmislaajaa. Puhumme maista, puhumme roduista, puhumme politiikasta, koska ne liittyvät osaan ihmisistä, eivät kaikkiin. Emme näe metsää puilta. Joten kaadamme puuston.

En usko, että minun tarvitsee muistuttaa siitä, että selvisimme johdesta ydinvarustelukilvasta, Kuuban ohjuskriisistä jne jne. Nyt vajoamme iloisesti ikivanhaan kylmän sodan kaavaan jälleen. *The Bulletin of the Atomic Scientists* on asettanut Tuomiopäivän kellon kahta ja puolta minuuttia vaille keskiyöhön. Maailmanlaajuiset uhat ovat pahimmillaan sitten Yhdysvaltojen Tähtien Sota -hankkeen 1980-luvulla. Olemme niin innoissamme, kun saamme jälleen syyttää vastustajaamme, ulkoista vihollista.

Ei minua haittaa, että minua sanotaan naiiviksi. Ehkäpä meidän täytyy murtautua esiin utopistisella ajattelutavalla.

(!)

Kun kaksi ihmistä riitelee pitkän aikaa, he alkavat muistuttaa yhä enemmän ja enemmän toisiaan. Tuolloin alkaa peilata vastustajaansa, ja on aina olemassa mahdollisuus, että ennemmin tai myöhemmin heitä ei enää erota toisistaan. Se on kuin loputon matkimisleikki. Se saattaa olla hyvästäkin, jos vastustaja omaa hienoja luonteenpiirteitä, mutta maailmanvaltojen välisessä suhteessa seuraukset ovat yleensä aika rumat.

Kun Putinin pitää kertoa venäläisille jälleen uudesta paskamaisesta laista, jonka hän on hyväksynyt, hän viittaa amerikkalaiseen käytäntöön. Kun Venäjän poliisin sallitaan käyttäytyä väkivaltaisesti, todella raakalaismaisesti mielenosoittajia kohtaan, he sanovat: ”Mitä siinä turhia valitatte? Katsokaa Yhdysvaltoja. Poliisi olisi jo tappanut teidät, jos osoittaisitte mieltänne siellä tällä tavoin.” Kun kampanjoin vankilauudistuksen puolesta Venäjällä ja sanon, ettei ainuttakaan ihmistä pitäisi kiduttaa ja riistää häneltä lääkitystä, Venäjän viranomaiset sanovat: ”Mietipä Guantánamo, siellä ovat asiat

vielä pahemmin!” Kun Putin kaataa lisää rahaa sotilasteollisuuteen sen sijaan että huolehtisi infrastruktuurista, joka on romahtamaisillaan, hän sanoo: ”Katsokaa, NATO! Katsokaa, drooneja! Katsokaa, pommeja Irakissa!”

Se on totta. Niin hirvittävän totta. Kysymykseni kuuluukin vain: kuka käski matkia *pahinta* ja milloin?

Kun hallitukseni palkkaa korstoja pieksämään minut ja polttamaan silmäni syövyttävällä, vihreällä lääkeaineella (niin kuin se on tehnyt), he sanovat: a) olet Venäjä-vastainen narttu, b) tarkoituksenasina on tuhota Venäjä, c) Hillary maksaa sinulle ja d) palaa takaisin Amerikkaan. Ja kun joku Amerikassa haastaa perustavalla tavalla vallankäyttäjät ja viralliset juonenkäänteet, hänet leimataan Amerikka-vastaiseksi. Kuten Noam Chomsky sanoo (ja hän *tietää*): ”Eli kuten Neuvostoliitossakin, neuvostovastaisuutta pidettiin rikoksista synkimpänä [...] Sikäli kun tiedän, Yhdysvallat on ainoa vapaa yhteiskunta, jossa edes tunnetaan kyseinen käsite [...] ’Amerikkalaisuus’ ja ’amerikkalaisvastaisuus’ sekä ’epäamerikkalaisuus’ [...] ovat käsitteitä, jotka kulkevat käsi kädessä ’harmonian’ ja noista ’ulkopuolisista’ eroon pääsemisen kanssa.”

Se on synkkä näytelmä. Se panee ajattelemaan, että politiikka on tylsää ja hyödytöntä eikä siihen tarvitse osallistua, koska mikään ei koskaan muutu. Minä olen sitä mieltä, että me voimme puhdistaa sen. **Käytämme vain tavallista ihmiskieltä.** Se on yksinkertaista: terveydenhuolto, koulutus, pääsy sensuroimattomaan tietoon. Lakatkaa käyttämästä varojamme drooneihin, mannertenvälisiin ballistiisiin ohjuksiin ja liian tirkisteleviin tiedustelupalveluihin. Maksakaa ihmisille, jotka käyvät töissä; emme ole orjia. Nämä ovat oikeuksia, eivät etuoikeuksia. Kaikki tämä on saavutettavissa – muutos on paljon mahdollisempi kuin mihin meidät on opetettu uskomaan.